Περί ζήλου και ζηλωτή (Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Νοεμβρίου, 2016

Περί ζήλου αγαθού

Ζήλος είναι η θέρμη της ψυχής, που εκδηλώνεται σαν ορμή ή σαν πάθος και επιθυμία. Ζήλο λίγο-πολύ διακρίνουμε και στους καλούς και στους κακούς ανθρώπους. Ο ζήλος είναι αγαθός όταν η όρμή του κινείται και εργάζεται προς το καλό. Όταν όμως εκδηλώνεται προς τα χυδαία και τα τιποτένια, είναι πονηρός. Ο αγαθός ζήλος ζητά την επικράτηση της βασιλείας του Θεού πάνω στη γη. Ζητά την τελειότητα της αρετής, μιμείται το καλό και ποθεί η ψυχή του το αγαθό. Ο αγαθός ζήλος γεννιέται μέσα στην αγαθή ψυχή σαν καλή επιθυμία, χωρίς ίχνος ζήλιας· είναι εκδήλωση της αγάπης προς το αγαθό και εκφράζει τη διάθεση για πρόοδο. Ο αγαθός ζήλος επιθυμεί πάντοτε τα ανώτερα.

Περί του κατ’ επίγνωση ζηλωτή

Ο χαρακτήρας του κατ’ επίγνωση ζηλωτή είναι αυτός που λατρεύει, γεμάτος ενθουσιασμό για την πίστη του, τον Θεό. Πράγματι είναι ολοκληρωτικά αφοσιωμένος στον Θεό και φυλάει με αυστηρότητα τον νόμο Του. Ακολουθεί ευλαβικά τις πατρικές παραδόσεις και εργάζεται με πολλή θέρμη για τη δόξα του ονόματός Του. Είναι εραστής των έργων που αξίζουν τον έπαινο και γεμάτος πόθο βιάζεται να μιμηθεί τα καλά. Βαδίζει με πολλή προθυμία τον δρόμο της αρετής και επιδιώκει με ζήλο τις άριστες των ασχολιών. Ο κατ’ επίγνωση ζηλωτής είναι φίλος κάθε καλού, αγαπάει και ποθεί όλες τις αρετές. Διακαίεται από τον πόθο να διαδώσει τον θείο λόγο, με σκοπό τη στερέωση της πίστης, την ευόδωση του έργου της Εκκλησίας, τη μεγαλύτερη επίδοση του θείου κηρύγματος, την αποκατάσταση της βασιλείας του Θεού πάνω στη γη. Ο κατ’ επίγνωση ζηλωτής πάντοτε εργάζεται, πάντοτε κινείται, πάντοτε βρίσκεται σε δράση. Ο ζήλος του τόσο περισσότερο φλέγεται και αναζωπυρώνεται, όσο περισσότερο πασχίζει για το αγαθό, όσο περισσότερο αγαπάει τον Θεό. Ο ζηλωτής αυτός, ενώ κοπιάζει, δεν αποθαρρύνεται· ενώ εργάζεται, δεν αποκάμνει· ενώ πονάει, δεν αισθάνεται την κούραση· ενώ δαπανάται, δεν εξαντλείται και δεν γκρινιάζει, αλλά πάντα ακμαίος και ζωηρός, εύθυμος και θαρραλέος, εξορμά προς νέα εργασία. Φλεγόμενος από τον ένθεο ζήλο του, ζητά να επεκτείνει τις ενέργειές του σε όλη την ανθρωπότητα. Ο κατ’ επίγνωση ζηλωτής, ορμώμενος από την αγάπη του προς τον Θεό και τον πλησίον, ό,τι κάνει, το

κάνει με αγάπη και αυταπάρνηση. Δεν κάνει τίποτα που να μπορεί να επιφέρει θλίψη στον πλησίον του. Ο ζήλος του ενέχει φωτισμό και επίγνωση. Τίποτα δεν τον εξωθεί σε παρεκτροπή.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του κατ' επίγνωση ζηλωτή είναι η θερμή αγάπη του προς τον Θεό και τον πλησίον, η πραότητα, η ανεξιθρησκία, η ανεξικακία, η διάθεση για ευεργεσία και η ευγένεια των τρόπων. Ο κατ' επίγνωση ζηλωτής είναι ο τύπος του αληθινού χριστιανού.

Χαρακτήρας του μη κατ' επίγνωση ζηλωτή

Αυτός που δεν είναι κατ' επίγνωση ζηλωτής, έχει μεν ζήλο, αλλά δεν έχει επίγνωση. Ξεγελιέται μέσα στις σκέψεις και τις ενέργειές του, δήθεν εργαζόμενος για τη δόξα του Θεού, ενώ παραβαίνει τον νόμο που θέλει να αγαπάει τον συνάνθρωπο. Ο μη κατ' επίγνωση ζηλωτής, πάνω στη θέρμη του ζήλου του πράττει τα αντίθετα απ' αυτά που λέει ο θείος νόμος και το θείο θέλημα. Διαπράττει ακόμη και το κακό, αν νομίζει ότι απ' αυτό θα έλθει ό,τι εκείνος θεωρεί καλό και αγαθό. Ο ζήλος του μη κατ' επίγνωση ζηλωτή είναι φωτιά που καταστρέφει, «*πυρ καταναλίσκον*». Μπροστά πηγαίνει η καταστροφή και πίσω του έρχεται η ερήμωση. Ο μη κατ' επίγνωση ζηλωτής εύχεται στον Θεό να ρίξει φωτιά και να κατακάψει όλους όσους δεν δέχονται τις αρχές και τις πεποιθήσεις του. Τέτοιου είδους ανθρώπους τους χαρακτηρίζει μίσος προς τους ετερόθρησκους ή ετερόδοξους, η ζήλια και ο επίμονος θυμός, η εμπαθής αντίσταση προς το αληθινό νόημα του θείου νόμου, η παράνομη επιμονή, προκειμένου να υπερασπισθεί τα δικά του φρονήματα, ο παράφορος ζήλος να ντροπιάσει τους πάντες, η φιλοδοξία, η φιλονικία, η έριδα, το φιλοτάραχο. Ο μη κατ' επίγνωση ζηλωτής είναι άνθρωπος ολέθριος.

Περί κακού ζήλου και του χαρακτήρα αυτού που έχει κακό ζήλο

Ο κακός ζήλος είναι βρασμός μοχθηρής ψυχής και εκδηλώνεται σαν ζηλοτυπία, σαν φθόνος, σαν μίσος προς αυτούς που έχουν κάτι λαμπρό. Ο κακός ζήλος παρακινείται από τα χυδαία και τα πονηρά και ματιάζει τα καλά. Αυτός που έχει κακό ζήλο, ο ζηλήμονας, ζητά να αμαυρώσει καθετί που είναι φωτεινό στην όψη και φθονεί τον κάτοχό του. Μισεί αυτούς που ευτυχούν και ποθεί τη δυστυχία τους. Χαίρεται με την καταστροφή τους και ευχαριστιέται στις συμφορές τους. Κανέναν δεν μπορεί να ανεχθεί να επαινούν ή να μακαρίζουν. Διαβάλλει και συκοφαντεί αυτούς που διακρίθηκαν σε δόξα και τιμή. Βρίσκει ελαττώματα στα καλά και διασείρει τα άξια. Καμιά χάρη δεν αναγνωρίζουν τα μάτια του. Η γλώσσα του κινείται για να

κοροϊδέψει. Το στόμα του εκβράζει βλαστήμια. Η καρδιά του εχθρεύεται αυτούς που προοδεύουν και όσους τον ξεπερνούν τους αποστρέφεται. Μισεί την πρόοδο και μηχανεύεται τρόπους για να την ανακόψει. Αυτός που ζηλεύει είναι εγωιστής και ανόητος, γιατί μόνο τον εαυτό του θεωρεί άξιο τιμής και δόξας που άλλοι κατέκτησαν και θεωρεί τον εαυτό του πάντοτε αδικημένο. Αυτός που ζηλεύει είναι κακός και μελετάει το κακό. Στην καρδιά του συσσωρεύονται τα κακά· δυσφορεί και θλίβεται όταν ζει άδοξα και λιώνει από τη ζήλια του. Ο ζηλιάρης είναι άθλιος και ελεεινός άνθρωπος.

(«Το γνώθι σαυτόν ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ», ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΘΩΣ)